

950
5

Поклон
ЈОЦЕ ВУЈИЋА из Сенте
УНИВЕРЗИТЕТ. БИБЛИОТЕЦИ

У Земуну, 4. Новембра 1867.

НИВ. БИБЛИОТЕКА
Бр. 4911

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

1867
4834

Земунски Гласник излази Суботом у вече. Цена му је годишња 5 форињити у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србија стаје лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 1.

Предлиту на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопрова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

„ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК“

посвећен је лист умним и материјалним интересима својих читалаца. Народна економија: земаљска продукција, трговина, обрт, радност и пр. биће главни предмети његове садржине. Но уједно ће као хроника садашњости јављати и побележити догађаје, које се збивају по свету, предпостављајући при томе оно што је ближе удаљеноме, домаће страноме. Знатан простор листа одређен је поучној забави читалаца, као и местним интересима. Увериће се читајући свет, да родољубиви и напредњачки дух влада овим подухомом.

Уредништво.

О ЕКОНОМНИМ ЗАДРУГАМА.

Пре неког времена барно се у Земуну више дана господин Пејаковић, који је званичник у хрватској канцеларији у Бечу. Он обилази по налогу војеног министарства војену крајину с намером, да препоручује свету, завести економна друштва. И овде у Земуну било је састанка поводом доласка господина Пејаковића, на који је дошао знатан број особа свију сталеза. Ове се скупине у магистратској дворани усљед позива господина градоначелника. У чисто српскоме и јасноме говору разлагао је г. Пејаковић корист по народ од тих установа, наводећи за доказ лане преображену господарствениу задругу Петрињску у Хрватској, која за кратко време свога преображења толико лепих успеха показати има. Резултат тог састанка беше решење, да се и у Земуну економно друштво заведе, чега ради састављаше одмах одбор под председништвом градоначелниковим, који ће бригу водити о уписивању чланова и израдиће друштвена правила.

Шилаће овога господина у војену крајину, као и дати му налог, види нам се, да је важно по народ, већи стога што показује, да су решавајући кругови увидели крајњу нужду, да се што ради за подизање јако поремећеног економног стања граничара, особито комунитетлија, а друго што се тражи томе лек у самоме народу, средством слободне асоцијације, а не као досад у канцеларијским наредбама, које остадоше мање-више свагда мртве хартије, делећи судбину осталих безбројних наредби, то јест да их покрива вечита прашина аркивска. Што нам се мислија г. Пејаковића по нас важна чини, и што тај предмет задатку нашега листа поглавито припада, прословићемо опширније коју о њему. Најпре говорићемо о здружењу у опште и посебице код нашег народа; потом ћемо прећи на потребе Земуна, за које судимо, да се у многима подударају с потребама осталих комунитета. Напоследку изложићемо наше мисли о томе, како да буде то друштво устројено, и које цели треба да постигне.

Знање, рад и новац три су главна чинитеља у народној економији. Где ових нема, ту не може бити ни говора о привредном напредку. Ретко се налазе сва три фактора ступа на једном месту, код појединих особа. Но људи надокнаде ту оскудицу узајмношћу, средством здружења. Човек је створен да живи у друштву. То показује и сам оскудан тјелесни организам његов, сва природа људска. Усамљен човек не да се ни помислити; као такови био би доиста сажалења достојно створење и свако би животом боље живовало него он. Али

ми видимо, да је човек господар над свима и свему, да влада над органичном и неорганичном природом, умни и телесни свет да му је подчињен.

Одкуда долази то велико господарство човека? Оно долази отуда, што га је Творац Бог задахнуо духом божанственим, који га упућује на дружбено живљење, на заједнички рад и који га учи да оно сједињеном снагом врши, што човек сам вршити не може. Ово важи за умни рад онако исто као и за материјалне ствари, и као истински показује се овај израз старих Римљана, који се ли Viribus unitis.

У новије време дух асоцијације све више се шири по свету. Људи увиђаше корист, која се постигне уједињеним радом. Код Срба знамо да је задружни живот од искони; мобљење, а поглавито кућевне задруге првобитни су установи у српском народу. Да су оне за благостање народа од користи, да оне чувају свет од економне пропасти, од пролетарства, познато је. Жалити је што је допуштено, да се оне делењем почеше рушити, уместо да су се законодавци побринули за средства, којима би се одржале и удесиле по потреби садашњости, те их сачувати од коначне пропасти.

„Нема боље прилике, вели неки родољуб, којег би требало речи сваки Србин у златном облогу у кући да има и да их проучи сваки дан као молитву — што је задруга, да се све оне пољске и домаће радње разделе, да сваки са својом чељади по једну струку прихвати, па да је држи далеко боље, него што може самац,

Библиотека
ЈОЦЕ ВУЈИЋА

мо где је поштења и понеса; да један пази марву и стоку, да се брине за пасму и рану и негу и све користи од ње; а други да гледи њиве и земље, да их уредно и разумно ради, да ђубри, да мочаре суши, да суше кваси, и да чува рану и пићу; један да подиже где год може воћа, да одбира врсте племените и користне, да их разумно негује, да треби од гада; да сади и ради виноград, да чува вина и да се брине за све што око тога треба; а други да негују свилену бубу и челу. Кад све ово може да учини самац са своје мало чељади ил слугом, у толико више и боље и лакше може задруга...

Овако треба да врши задруга домаће послове своје, ако је она поштена, и ако њоме влада ред и организација. Мудро употребљење сила појединих на корист свију лепи је задатак задруге, тиме она постигне благотворне успехе, а у томе налази се и значајност и циљ здружења у опште.

(Продужиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. За сутра је заказана ванредна главна скупштина акционара земунске штедионице, у три сата по подне у магистратској дворани. По закључењу устројавајуће скупштине 1. Октобра о. г. има се сутра избор штедионичких чиновника предузети, за која су се места као што чујемо, више особа овдашњих и са стране јавили. По штатуу штедионичком два су чиновника под платом, књиговођа и благајник. Књиговођа је душа целе манипулације; он треба да је човек стручан, поуздан и у том послу искусан, особито сад у почетку, кад ваља новој радњи темељ положити.

Не сумњамо, да ће сутрашња скупштина то имати у виду при избору књиговође, и да ће само онога молбеницу уважити, од којег држи да је способан. За благајника, мислимо, да већ и само име казује, какав треба да буде он. Неукаљано име, у приватним и грађанским одношајима свагда показано поштење, прво те прво је својство благајника; уз то треба да је способан за ту службу. И нарав треба да му је блага, не напрасита, јер по самој његовој служби долази непрестано у додир с партијама, а понашање чиновника тре-

ба да одговара задатку једнога за вода, који с материјалним средствима има и моралне цели постићи.

Ако и избор штедионичких чиновника буде сретан, онда ће зацело у свему код штедионице онај хармонично-поштени, но уједно и устаљачки елеменат превагу имати, од којег једино зависи, да тај завод опште поверење задобити и одржати може.

(Земунска Штедионица.) — Као што смо мало пре јавили, држана је 1. Октобра о. г. устројавајућа главна скупштина Земунске Штедионице, на којој је био као владин комесар комунитетски управитељ г. Карл. Свега је заступљено било 56 акцијских гласова. Пошто је било констатовано, да је за закључења прописани б ој акција заступљен, био је г. Теодор Р. Томић по годинама проглашен за председника скупштине, а г. адвокат Мате Ивић за перовођу. Привремени одбор за тим дао је извештај о досадашњим њиме учињеним припремама: да је наплатио од акционара прву и другу уписану квоту у износу од 10.000 фор., да су новци пријатељским посредовањем госп. банкера Самуела Руса бечкој штедионици под интерес дати; да је исписао у новинама конкурсе ради књиговође и благајника подносећи односна већ предата прошлења за та места; да је наручно потребне штампарске послове, печате и прда је погодни стан за штедионицу у кући г. Хариша код три голуба. Но најпре реферирао је пр. одбор, како је високо војено министарство с неком малом променом одобрило штатут, који је печатан сваком поједином акционеру достављен. Још је пр. одбор и ту по штедионицу радосну вест акционарима саопштио, да је исто високо министарство благоизводело наредбу издати, по којој ће власт убудуће све овдашње пушларне масе до 500 фор., нашој штедионици под интерес лавати. Скупштина је одобрила што је одбор радио, који је том приликом саопштио скупштини, да је у име друштва високој влади изјавио благодарност своју на показаној милости. Под изјавом топле захвалности према високом министарству одобрила је скупштина и тај корак одбора.

Привремени одбор предлаже скупштини, да се набаве касе. Она усвоји предлог и закључи, да се набави једна велика и једна мала каса, опредељећи за ову 500 и за ову 200 форинти. Тако исто решавала је, да плата књиговођи буде 800, а благајнику 400 форинти годишње. На последку налаже привременом одбору да овај заједно с новим председником и управитељем изради правило за радњу код штедионице.

За тим предузме скупштина избор председника штедионице, управитеља и 24 одборника. Са апсолутном вишином гласова изабран је г. Васил Јевић за председника и г. А. Д. Јовановић за управитеља, а почет доцнак беше, да се још оно вече броје гласови дати одборницима, то скупштина повери то тројици акционерима, који предузеше то после неколико дана. Пошто се изборне педуље метну под печат, и предају се владином комесару на чување, закључи се и подписује протокол скупштине.

По резултату бројеза ови су акционери избрани са апсолутном вишином гласова за одборнике штедионице: Г. Г. Мајор Јовановић, Самуел Русо, Игњат В. Василијевић, Стева В. Вукомановић, Панта Барјактаровић, Ђорђе Ј. Солар, Навсаније Димитријадес, Димитрије Биало, Стефан Марковић, Ђорђе Илић, Миша П. Дамјановић, Мате Ивић, Живко Лончаревић, Стефан Петровић, Ђорђе Д. Јовановић, Никола Вулко, Јован Петровић, Берихард Херцел, Игњат П. Јовановић, И. К. Сопрон, Флориан Фелбер, сенатор Петар Петровић, Франц Мозер, Антон Вајрихтер.

— Летос је закључила овдашња варошка општина, на ново завести на-

плаћивање калдрмеке таксе, и да се даје под закуп, што се одмах и чинило. Почем у првоме уговору није било јасно назначено, од шта се све има та такса наплаћивати, одустадоше арендатори од уговора. У новом уговору све је точно опредељено, и нови арендатори од Септембра месеца наплаћују калдрмеке таксе. Но и ови престадоше наплаћивати је од јуче, јер виша власт није одобрила контракт, вративши га месној власти с налогом, да се друга тарифа начини, од прилике онакова као што је у Панчеву. Од калдрме леп би био доходак вароши, а за неколико година могле би се све улице варошке калдрмисати, што је крајња нужда. На рачун доходака од калдрме почео се Бежанијеки сокак калдрмисати, а и тротоар пред кућама меће се. На ово последње обраћамо особиту пажњу наших варошких заступника. Грехота је, кад би се хрђав материјал на то употребљавао. Свег има право за добре новце добре цигље тражити.

— У Понедељак биће лицитација грађења новог здања за реалку, за коју је циљ држава 23.000 форинти определила.

— Од Понедељника 6. Новембра плови ће пароплови по новом реду, који смо на другом месту нашега листа саопштили.

— Господин генерал Витез од Вагнер отпутовао је у Уторак паробродом у Беч, где ће се, као што чујемо, 14 дана бавити. — У Недељу венчао се у овдашњој римокатоличкој цркви г. Зоретић, аустријски генерални конзул у Цариграду са госпођицом Маријом племенитом од Спирте. Кум беше г. београдски аустријски генералконзул витез Ленк, а стари сват г. Милан А. Симић из Београда. Међу отменим сватовима беше г. генерал Вагнер и г. Јован Мариновић, председник државног савета српског. — Као што се говори, оставиће нас скорим г. Коста Хергота, подуправитељ овдашње главне армиције. Он ће бити премештен у Будим где ће одлично место код мађарског министарства финансије заузимати. Колико нам је мило што је ваљан тај званичник добио веће опредељење, толико жалиће овдашњи трговци, што одлази, јер је он као вешт и уљудан чиновник кад год је могао подпомагао трговини, поучавајући љубазно свакога, који се год на њега обратио.

— Она несрећница, Марија А***, која пре неколико месеци под затвор беше стављена, што је своје поворођено дете уртинло, осуђена је на три године тамнице. З. овог месеца одирављена је она под стражом у Тамшварску тавницу. — Неки Обрад Копић, који је побего из кикиндске тавнице, ухваћен је овде земунском полицијом и одирављен је под стражом у Кикинду. — Згодно нам се види овде поменути смешног неспоразумења ових дана у некој овдашњој кафани. Наш један пријатељ сеђаше за столом читајући новине. Ето ти некога странца њему с овим речма: „Господине, за оно писмо, које сам вам вечерас дао, господину П. немојте казати.“ Опростите, непознајем вас, „Како то, кад сам мало часа код вас био?“ Нисте ми познати, гласише и други пут одговор. „Зар нисте ви комесар?“ Нисам! Бацивши збуњен свој поглед на чиновничку капу нашега пријатеља удаљи се странац. Добро је запамтити лице онога, с ким посла имамо

— Јављају нам из Панчева, да су тамошњег еврејског грађанина Карла Јулиуса нашли убијеног на путу између Новог села и Францфелда. За убице држе два кочијаша, један убијенога а други његовог ортака. Мртво тело нађено је наслоњено на пласт тулузине, са својом сикиром на руци. С друге стране чујемо, да су убице већ ухваћени у Новом Саду. Кола и коње оставише они у Перлезу.

— Г. министар Илија Гарашанин постављен је на његову молбу у стање мира. На његово место наименован је г. Јован Ристић, српски агенат у Цариграду, а привремено вршиће дужност г. Никола Христић.

— Београдска општина у суботу на ново бирала себи кмета, јер први је избор вишом влашћу био укинут, што први њему број општинских заступника није био саобразан закону. На овом новом избору знатном је већином гласова изабран опет г. Јован Николић, бивши члан пређашњег великог суда, а избор је тај сада вишом влашћу потврђен.

— Поводом доласка г. Пејаковића и у Карловце намеравају сада тамо економно друштво да оснују. Не би ли бог дао, па и по другим местима, па и без ичија повода, но из сопствене потребе, која се осећа.

— Српска омладина у Белој Цркви дала је 29. Октобра беседу у корист српској црквеној певачкој дружини.

— Пештанским паронловом, јављају из Вуковара, приспео је амо под пуцњавом прангија барон Левин Раух. Народ многобројни дочекао банског заступника на Дунаву. Седавши с великим жупаном сремским на приправљене за њега већ кочије, одвезао се кући грофа Јелца, гди су на капију два војника од овдашњег уланскога ескадрона у пу-

ној парадној униформи на стражу постављена. По томе је следовало подворење од свију овдашњи званија, придодавши из Срема жупаниски чиновника, општина и осталог народа. На вече је била код великога жупана сјајна вечера, при којој је учествовала интелигенција сремска, већом страном званичници краљевски и жупаниски, сви овдашњи адвокати осим двојице. Здравница није било никакови, ал је зато било доста разговора. Г. бански местозаступник са сваким се лепо разговара. Он је наумио, као што смо разумели, одавде у Карловце ићи и г. св. патријарха полазити.

— Сутра у недељу биће у Новом Саду треће јавно предавање. Збориће Лаза Костић „о јунацима и њиховим женама,“ и Владимир Јовановић „о Србину и Српкињи — таквима какви су.“ Чист доходак иде на омладинске цели.

— На тужбу неких одборника новосадске штедионице на неуредно поступање код тог завода, особито на благајника, мађарско министарство послало је једног свог секретара у Нови Сад, да извиди ствар. Између осталих тачака тужбе, веле, да има једна, по којој је одбор једном дужнику дао 4000 фор. на кућу под интерес, који нема довољне сигурности. Код наше штедионице таково што бити неће, зато јамчи разборитост и пажљивост наших одборника и остале госпode.

— У Јегри склопили су тамошњи Срби и они који се тамо уче братску дружину под именој „Гора.“ Председник им је тамошњи свештеник. Посао ће им бити чувати и неговати народност и језик српски. У дружину могу и женске долазити.

— Повећи број загребачких академица, који демонстрираху против унионистичких тежњи, сада су под испитом.

— Светли наш цар вратио се на Митров-дан са свога париског пута у Беч, где је сјајно дочекан био и свечано улазак у престолницу држао. На том путу пратише га два брата његова надвојводе Карл Лудвиг и Виктор, као и многи дворјани и друге особе. За време његовог бављења у Паризу изјавише Французи аустријскоме владалцу своју симпатију сваком приликом, и то не само од стране цара Наполеона и његовог двора, него и народ француски. На путу у Париз ноћио је цар

у знаменитој вароши Нанси. Ту је био особито свечано дочекап и угошћен. Том приликом говорио је тамошњи градоначелник цару слово, у коме рече, да симпатије тамошњих становника прама аустријској династији нису изчезле, премда се они с поносом Французима зову. Нанси је негдашња престолница Лотринга, постојбине аустријске владајуће фамилије. На том путу састао се цар наш с пруским краљем, баденским великим војводом, краљем виртенбершким и баварским. Посете цареве у светској изложби показаше му високи степен, на коме се налази аустријска продукција, што му је дала повода да одликује многе аустријске изложнике.

— Ту скоро добио је у Пешти негдашњи диктатор Гергеј „мачију музику“ од преко 200 лица из свију сталежа. Ужасна дрека, писка и лупа почела је пред поноћ под његовим прозорима и трајаше до 1/2 12 сахата, и развијаше се, а неко им нестале на пут. Нимало боље среће није био Гергеју ни у сабору, кад се пре тога једанпут на галерији појавио. Неописана јарост владаше у саборници, и само се чуло: „Шта ће ту Гергеј? Издајни! Наполе! и т. д. Кажу, да се председник нашао побућен, да протестује против такога понашања левице.

— Из Холомуца јављају новине да је жалосно било гледати десет моравских породица, које се враћаше из Русије, куд су се били иселили усљед великог обећавања. Отишли су с приличним имањем а враћају се као просијаци.

— Млади Краљ баварски Лудвиг испросио је принцезу Софију, најмлађу сестру наше царице Јелисавете.

— Краљ грчки Ђорђе венчао се пре неки дан с руском принцезом, кћери великог кнеза Константина. Скоровенчани већ се налазе на путу у своје краљевство и већ су стигли у Беч, где бјаху парадно дочекани. Руска царица Александра, вративши се из Кримске Ливадије у Петроград, узела је свој пут преко Галиције. Гроф Голуховски, царски наместник аустријске Пољске, дочекаше је на земаљској међи, и пративши је на путу кроз ту земљу.

— Велика скупoћа влада сада у Паризу, уз то су стали послови у многим фабрикама. Окружни начелник наредио је општински прирез на гвожђе и угаљ, који фабрике тро-

ше. Фабрикантима чини се да је то неправедно, те престали радити, док се та наредба не укине. Многи радници, који од дана на дан живе, тиме остадоше без леба. И у Енглеској појавише се немири због скупоће најнужнијих потреба. У некој варошици енглеској скупише до 2000 људи, и разорише месарнице и пекарнице, и нападаше на један парни млин.

— Познато је, да је велики везир Алипаша пре месец дана отишао на острво Кандију да мири Крићане. Уз велико благо повео са собом и једну лепу госпођу Гркињу, по вери протестанку, уздајући се у њене лепе црне очи, да ће Крићане склонити на своју руку.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Земун, 4. Новембра. Ове седмице знатан беше довоз ране, осим од зоби. Много и радо се куповао кукуруз, и много га је и донешено, тако да за који дан неће бити где сместити га. За наполицу радо плаћају 5 фор. пенгт. меров, и мисли се да ће још бољу цену постићи.

Јечам с почетка недеље није се радо куповао, а при издашњим довозима једва су плаћали 2 фор. 90 н. Но при концу седмице услед бољих извештаја са горњих пијаца, постиже цену од 3 фор.

Од зоби се мало довезло, а радо се куповала по 2 фор.

Исто тако и кукуруз, који су плаћали 6 фор. 100 ока или 2 цолвагана.

Више терета, који се овде чине од почетка овогодишње жетве, и још трајући довози повод су доброј радњи дућанској, особито болтацијама, који ванредно добре послове праве. Ј.

Београд, 3. Новембра. (О. Д.) Велика живост влада на српским станицама, где се рања товари. Цене су добре и постојане. С малим изузетцима испуњавају подпуно и у погледу на цену и на квалитет учињене закључке, што је тиме похвалније, што се показују диференције у цени. Није ми познат случај, да се зактевало судско посредовање. Једино што закључитељи не одрже уречене термине. Одчестно су

томе узрок хрђави цутови гдегде по внутрености, који сметају довозима на време. Али је велика сметња трговини отуда, што нема подвозних средстава. Осекудност у транспортним средствима постала је формална каламитета, за коју криве наши трговци поглавито дунавско паропловско друштво. Услов стављен од наше владе закупунику Делиграда, да се овим бродом и 8 шлепова најпре морају земаљски производи извести, сваки мора одобрити, премда је тиме уопште мало поможено. Делиград је узео под закуп, као што је познато, г. Ж. Карабиберовић за 480 дуката месечно. Чиновници и лађари под владином су платом.

Ове цене ране и других земаљских производа имамо побележити. За добро жито плаћа се 105—110 гр., за јечам 65—75 гр. 100 ока. Кукуруз нови купује се само за дневну потребу, не чине се још закључци.

С радњом с кожама не можемо се хвалити збор хрђавог стања радње с вуном по горњим местима. Кожке маторе и јагњеће траже само ћурчије, оне по 28—30 гр., ове по 23—24 гр. Козије и јареће сада нема. Добрим кивлацима, цена је 15—16 гр. чифт.

Масти и лоја врло мало се налази на београдској пијаци, и оно мало што се доноси, одмах нађе узимаоца. Маст бележим са $7\frac{1}{4}$ — $7\frac{1}{2}$ гр., а лој са 6 гр. 30—36 пара.

О вуни немам шта да кажем. Овде је има у великом количеству, али нико за њу не пита, нити има изгледа, да ће се тражити. По горњим извештајама потребује се у Енглеској аустралијска вуна, која је јефтинија премда и лошија од наше вуне.

Меда има прилично на пијаци, добро и пролази. Продаје се ока 3 и по гроша. Ораси средње су родили, цена им је 50—60 пара ока, како су из које нахије.

(Телеграфска наредба.) У телеграфрању биће од идуће нове године врло великих и важних олакшица. 1. Плаћа ће се за једну денешу од 20 речи само 40 новчића ма за које место у целој монархији. 2. У свакој продавници штемла и писмених марка биће телеграфске марке по 40 новчића комад. Такве

може сваки себи набавити и при потреби на списани бланкет прилепити. Овим начином одпадају рачуни и мењање новца, око чега се много време губило. 3. Моћи ће сваки новаца код телеграфских штација као „Nachnahme“ примити, и то код мањих по 20—25 форинта а код већих на какву год суму. 4. Неће се ником ослед издавати признанице, окрж кад се имају рачуни полагати.

— 10 Нов. у економ. одељењу војног министарства срп. биће лицитација за израђивање 2000 ком. шајкачких капа, 2000 ком. војничких капа парадних, 2000 ком. панталона парадних, 2000 ком. тозлука, 1000 ком. сурих куртака, 600 ком. сурих панталона, 4000 ком. белих ватли, 3000 ком. белих панталона, 100 000 ком. гаћа, 500 ком. чаршава, 100 ком. шљобочких бунди, 1500 ком. блуза, и 1500 ком. панталона од зеленог цвилка.

— Државни дуг имао је с концем Јунија о. г. 2,988 486 695 ф. 20 н. а интерес годишњи на њега чини 125 852 614 ф. 18 н. Од краја Децембра 1866. порастао је државни дуг у 63 769 005 ф. 86 н. Дуг за окупљивање мезаља од спајачскога поданства износио је с концем Јунија о. г. 521,345,523 ф. 70 н. а интерес на њега плаћа се годишње 25,997 587 ф. 16 н. Од краја Децембра 1866 смањено се дуг тај у 2,210,901 форинти.

УЈЕДИЊЕНОЈ ОМЛАДИНИ СРПСКОЈ.

Друга скупштина уједињене омладине српске на својим састанцима у Београду 6. 7. и 8 августа о. г., на основу узакоњених одлука одредила је, да омладина од сада у место два заступника, „Зоре“ у Бечу и „певачког друштва у Београду, има само једно заступништво и за књижевне послове и за новце, и то да буде до треће скупштине одбор, кога су чланови познати из штампаних записаника речене скупштине. Ко би год дакле имао какав књижевни рад да преда омладини, нека га упутити на председника годишњег одбора, А. Хаџића, уредника „Матице“ у Новоме Саду. Тако исто и ко би какав новчани прилог хтео учинити, може га предати или споменути председнику, или благајницима Борђу Ракића и Младену Стојковићу трговцима у Новоме Саду.

То вреди и за свако друго дописивање, које би ко са омладинским заступништвом имао.

Дајући ово у име годишњег одбора омладинског на знање, по дужности својој позивам све омладинске друге и сваког брата Србина, коме народни напредак заиста на срцу лежи да потпомаже омладину у постиза-

вању задатка њезиног. То је поље, на којем можемо сви сложено народну свест крепити научним истинама, то је пут, којим можемо на основу истине, а помоћу науке утврдити просвету и унапредити народност српску.

Браћо! У име узвишеног задатка омладинског, у име оних светих начела, која је омладина у својим одлукама свету на видик изнела пружимо руку једно другом, као права браћа, и утврђујмо узајамним обавештавањем слогу између нас на пољу књижевном, на пољу слободног развитка и народног напретка!

Годишњем одбору биће пречи позив да потпомаже сваку задругу и сваког појединца у постизавању кога му драго од узвишених задатака, које је омладина себи задала, и да прибележи и објави сваки рад и свако дело, које би на то ишло, да

начела, која исповеда српска омладина, задобију себи признање у свима круговима нашег народа.

У Новоме Саду 16. Окт. 1867.

А. Хацић, с. р.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

По други пут позивам на претплату на моју књигу „Индијске приповетке“, епонеје из „Махабарате.“ Наш је читалачки свет имао доста на углед из ове слављене поезије источне. За уверење може послужити сада још и препорука наших листова, када сам први пут огласио. С тога не ћу сам ништа говорити.

Нека иоле одзива буде, па ће сада књига изаћи, јер ми је и прилика удеснија не пређе. Стари претплатници моји мислим да ће се опет

пријавити, а новима се надам.

У омладину се уздам! Она је уста-ла, да прибира чисте не покварене душевне хране народу своме. Да ли ће и ова књига припомоћи томе, остављам њиховом суду. Али сам уверен да ће се сложити са судом толиких народа, који је примише у своју књижевност.

У ову књигу доћи ће к познатој садржају још једна нова песма. Цену остављам стару 60 новч., а за Србију 6 гр. чар.

Рок уписивању траје до Божића. Књига ће одмах по томе изаћи.

Скупљачима дајем на десет књига једну на дар.

Новци нека се шаљу управо на мене код г. Сопрона књижара.

У Земуну 28. Октобра 1867.

Сима Поповић.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	30.	31.	1.	2.	3.	4.
	Октобра		Н о в е м б р а			
Дукат царски	5 89	5 88	5 84	5 85	— —	5 86
Папoleonдор	9 89	9 87	9 85	9 86	— —	— —
Сребро	121 50	121 50	121 25	121 25	— —	121 25
5 ⁰ / ₁₀₀ металица	57 25	57 20	57 20	57 —	— —	57 —
Ови е кам мај — новем.	58 80	58 50	58 80	58 60	— —	58 60
5 ⁰ / ₁₀₀ народни зајам	66 65	66 75	67 10	6 —	— —	66 50
Акције народне банке	690 —	691 —	690 —	687 —	— —	688 —
„ кред. завода	180 30	181 20	182 10	181 20	— —	182 70
Лозови 1860. године	83 —	83 10	83 30	83 10	— —	83 10
„ 1864. „	76 40	76 40	76 90	76 70	— —	— —
„ кред. завода	127 25	127 80	128 —	128 —	— —	— —

Пловни ред пароброда.

Из Земуну за у Пешту: Понедељником и Четвртком у 8 сати у јутру.
 „ Пеште за у Земун: Средом и Суботом у 7 сахата у јутру.
 „ Земуну за у Оршаву, Гацац и Цариград: Петком у јутру.
 „ Оршаве за у Земун: Понедељком у јутру.
 „ Земуну за у Сисак: Петком.
 „ Сиска за у Земун: Вторником у јутру.
 „ Земуну за у Сегедин: Понедељком у подне.
 „ Сегедина за у Земун: Средом у јутру.
 „ Београда за у Градиште: Вторником, Петком и Понедељком.
 „ Градишта за у Београд: Четвртком, Суботом и Понедељком у јутру.
 „ Београда за у Оршаву: Вторником.
 „ Оршаве за у Београд: Средом у 10 сахата пре подне.
 „ Београда за у Шабац: Понедељком, Вторником и Петком у јутру.
 „ Шабаца за у Београд: Понедељком, Средом и Суботом у јутру.
 „ Београда за у Брчку: Четвртком.
 „ Брчке за у Београд: Петком.

СТОВАРИШТЕ ДРВЕНАРИЈЕ

Покрачког снахп.лука

госп. Ханри и Л. д'Ере у Сиеку.

Част ми је поштованој публици јавити да се овде стовариште у знатном количеству код мене овде налази и продајем: Лопате за рану у 3 величине 100 к. 20 ф. „ дебље 100 „ 34 „ Колица 100 „ 105 „ Франко обала овде са 3% за готове новце, а у осталој дрвенарији као: виле, косишта, влашке лопате, јармови и пр., служићу својевремено у свакој количини, и наручбине примају за пролеће по најумеренијој цени.

У колико је чисто рукодјелије удешено, у толико су и цене, да ће тешко когод с нама конкурirati моћи, а стовариште овде као средоточије трговине служи кудима за велику олакшицу.

У Земуну 1. Новембра 1867.

Косма Поповић.

Подуно столно посуђе за 6 особа за цену од 10 до 30 фор. Подуно посуђе за кафу и чај за 6 особа за цену од 6 до 18 фор. Најфинији тањери од порцулана на туце за цену од 2 до 6 фор. Најфинији тањери од порцулана за сладких са златом или без злата на туце за цену од 2 до 8 фор.

СТОВАРИШТЕ СТАКЛА

из фабрике
ЗВЕЧЕВО у СЛАВонији
и ХАЈДА у ЧЕСКОЈ.

Стовариште порцулана, камњаче, огледала и златни летвица које се могу прати из најфинијих фабрика у Ческој.

Стакларски послови сваке врсте врше се за најфинијих цене.
Стовариште петролеум и фотоген светиљка, ктому најфинији салон фотоген.

Complete Speise-Service für 6 Personen von 10 bis 30 fl. Complete Caffee- & Thee-Service für 6 Personen von 6 bis 18 fl. Feinste Porzellan-Speiseteller pr. Dutzend von 2 bis 6 fl. Feinste Dessertteller mit und ohne Gold. pr. Dutzend 2 bis 8 fl.

SEMLIN.

БРАЋА ХАЈМ У ЗЕМУНУ.

BRÜDER HEIM

im Edlen von Spirta'schen Hause.

У кући Госп. па. от Спирте.

Glas-Lager

aus den Fabriken

Zvečevo in Slavonien

und

Hayda in Böhmen,

Porzellan-, Steingut-, Spiegel-, Wasch-Goldleisten.

Lager aus den vorzüglichsten Fabriken Böhmens

Glaser-Arbeiten aller Art werden

auf das Billigste berechnet.

Photogen- und Petroleum-

Lampen-Lager,

hiesu das feinste

Salon-Photogen.

СТЕФАН ШУЛ, преластичар у Земуну, препоручује своју добро снабђе-вену посластичарницу код „Фортуне“, где се налазе сваке врсте слаткиши, шоколаде, ликера, аусбрухека вина, торте и друге шећерне ствари, као и крстови за крена имена, и пр. Овај посластичар прима налоге и на ручкове и вечере приликом сватова и других свечаности.

I.

Ове слике, што ћу их овде читаоцима у простом виду показати, вадим из мојих бележака. Ту су описи онога, што сам видео, што сам чуо и доживео, ту су посматрања моја појединих предмета онако како ми се у оном часу показаше. Човек у садањости, и околности у којима човек живи и дела, његове мисли и уздање увек ме веома занимаше. Изнећу дакле читаоцу особито карактерских црта о људима и земљи, донећу му слика из свију сталежа, које ће садашњост осветлити. У истој намери дотакнуо сам се где-где историје, народне приповетке и песме: прошлост треба да је огледало садашњости, које ће ју својим одејажком осветљавати. Још морам поменути да су ове слике верне и истините, да је у њима јасно одвојена светлост од сенке. Али нека ми се не замери, што их не обучем баш у најживљу боју. Та ту се иште особит дар за тако описивање и казивање онога, што осећамо, а ја се њиме не могу похвалити.

Пре него што пређем на описивање онога, што сам сам собом доживео, нека ми је слободно још коју у опште рећи.

Биће свима познато, да је Босна турска провинција, која у Европи најдаље од средишта лежи. А тако исто може сваки читати у земљопису, да је хиљаду квадр. миља пространа, и да милион душа има. Ту се може сваки још прилично упознати са земљом каква је, какве су јој горе, реке и потоци и т. д. Али такви извори слабо су поуздани, кад хоћемо да познамо људе, који ту живе, њихово друштвено и грађанско стање, њихово душевно и материјално положење, у којем се налазе. На томе пољу још је мало рађено, па и оно што је рађено, једностраношћу својом врло је непоуздано.

Докле нас год историја као вођу прошлост води, свуда видимо Босну као историјску целину у њезиним листовима. Кроз хиљаду година одржала је она своју историјску личност, премда насилне катастрофе већ више пута у држави преврат проузроковаху. Њу ћемо наћи и у време византијског господарства, као и за времена кад урођени бани владаху. И угарско и српско надмоћије у XIII. и XIV. веку не повредише посебни државни појам о Босни, и који се највећма изразио, кад у дру-

гој половини XIV. века до потпуне суверености дође.

Овлађујућој сили османској потпадне и Босна. Испочетка плаћаше само данак, а у XV. веку, после освојења Цариграда, беше са свим утељовљена османском царству. У први мах управљаше земљом турски намесник из Сарајева, које је место за време турске владе основано, после из Бањалуке; најпосле сеђаше намесник у Травнику, и Сарајево постаде тек за времена нашег опет столица намесничка.

Па и освојењем Босне Османлијама не могаше земља изгубити свој историјско-политички облик, и колико турске установе са старим народним у противности стајаху. Не само да се одржао, него је још под турском владом ојачао. Ту појаву ваља потражити у тој околности, што је одмах у почетку већина земаљског племства примила ислам, којима су и други следовали, који се друштвеним положајем, имањем или другом каквом одликом спољашњом узвишавали.

Али променом вере није се изменио аристократски дух. Он је још тврђи био, макар што је већина народа остала верна вери отаца својих; јер к праву племства припаде још и право владајуће вере, која их сапштаваше од стране освајача. Турци бише многе боје, земља је била далеко од средишта државе, а и голема је, с тога су Турци дали племићима да земљу бране, а трошкове на то да подмирују из свога сопственог дохотка. Познији један турски намесник, Усревбег, унук Бајазита II. потврдио је формално многим наследним великашима преимућство њихово. А неки намесници пћаху лукавством, сплеткама или силом потаманити знатнија племена (н. п. Љубовиће) и тиме сломити охолост аристократа; али им неиспаде за руком. Ови беху још снажнији са свога ратничког духа, који се због непрестаних ратова са суседима, са Млечанима, Црногорцима и Хрватима и с бојевима између себе, све више развијаше.

Осим благородника још од времена хришћанске владе беше доцније још и других. Они дођоше до тога јуначким делима у рату, али се мораху обвезати свагда на војничку службу. Тако беше сва земља скоро подељена на спахије, коју им народ мораде обрађивати. То беше стање, које и у другим европским државама постојаше, и из средњег века у наше време пређе. А како је то, да је народ изгубио сопствену имаовину своју, не знам, јер не могах

довољно извора наћи. По свој прилици већина племића обратине мало по мало феудална добра у своја сопствена, па онда изводише од туда приватно право.

Најотменији господари 'ваког феудалног добра уједно су били наследни окружни начелници или капетани, као што их у Босни зваше. Они сеђаху у варошима или замцима, и ту су делили правду, казнићи и самом смрћу. Они нису били једини, али зацело најмоћније спахије у областима њима подчињеним. Поред њих беху још и Јаничари власници у земљи и њихов заповедник, који је такође седео у Сарајеву, није ни мало зависио од царског намесника. Босански јаничарски ага зависио је једино од онога у Цариграду, који је био од велика уплива код порте. Он је могао сваког везира срушити, само ако с босанским великашима нестажу у свези, с којима се Јаничари лепо слагаху. С тога је везир био обично играчка босанске аристократије, која је временом дотле дотерала, да су им везири или кадкад и сама порта феудална добра као њихову сопственост потврдили. По турском закону сви су мусломани војници, с тога је могло то бити без икакве штете по војинство. Данашњи бегови веле, да су им предци све стекли. Да ли су стечевине по правди, или то само привидно беше, и да ли сплетке и насиље не употребљаваху, о томе ништа не веле. Доста то, да сељак нема своје земље. Земљу на друму оставише можда сами, јер не могаху спосити зулума, особито од војске, која је непрестано пролазила. И куга је потаманила народ у више округа, а доста је и емиграцијом у Аустрију, особито Католика земља опустила, приликом честих инвазија аустријске војске. Земље тада остадоше без господара, заузеле бегови, и дадоше кметима да им на њихов рачун раде. Земља је или државна или приватна или каквога побожног завода.

У опште стајаху спахије са потчињенима патриархално. Спахије хвалише Османлијама, који као чиновници у земљу дођу, њихово племенито покољење и благородну крв, ал раји су обично добри господари. Та ту се ваљда и они сеђају, да су једне крви и синови једне исте народности.

Али традициом познати су нам и противни случаји. Ко незна о силеџијским спахијама приповедати? Не описано јадна судбина беше огољелог сељака. По турској памети

беше њему као Хришћанину одузето свако грађанско право, спахија га тераше са његова огњишта и земље његове, он не могаше нигде наћи правде и одбране. Јер наследна аристократија, која га угњетаваше, представљаше уједно државну власт, они постављаху судце, и кад би их који сељак тужио, они беху и тужени и судци. Па уз то још јадне азијатске установе, коран као законик, и уобичајено право, које они адетом зову све су то били извори насиља и несреће.

Још морам поменути, да је Босна прва енергички устала против преображаја, што је порта по целом царству покушавала. А то је свакоме јасно, кад се сети онога што мало час рекосмо. Босанска аристократија имађаше сву власт у рукама, па је нехтеде упустити никако. Ту је моћ и достојанство портино са свим понижено. Ваљало је дакле силом повратити ауторитет. Још за времена нашега беше то кад Бошњаци нехтедоше турске намеснике пуштити у земљу и када их растераше. Они поделише Босну на више пашалука и поседоше их људима из своје средине. И тек од осамнаест година амо можемо рећи, да је Босна права провинција турске државе, с којом је она више пута само у толико здружена била, што је доста неизвестан данак плаћала.

СУДБИНА И ЦАРСКА КРУНА.

1. Мирамаре.

Беше ноћ између 23. и 24. Марта 1864. Месец је далеко бацао своје сребрне зраке преко малог залива Грињана и обасјао врх Мирамара.

Таласи Адрије мрморећи лунаху о гранитске зидове дворца, који у својим просторијама чуваше владоца те области и једнога од најплеменитијих синова својих.

Немо лежаху грдне зидине гранитске палате, у којој се не виђаше никаква живота, осем три осветљења прозора на свод у првом боју. Изглед беше на море, које се у тавној даљини са блистајућим звезданим небом спајаше.

Прозори стајаху отворени, свеће гораху, и скоро већ да изгору, дворана беше светла као у по дана.

За писаћим столом на сред дворане између првог и другог прозора сеђаше човек у простом грађанском оделу, гологлав, племенита стаса, али бледа лица, које пуна и здраво дуга брада окружаваше.

Високо чело његово сабрале су дубоке боре. Меснате, некако срдито избачене усне беху му стиснуте. Очи му почиваху на неким многим савијутцима од папира, које већ више сахата неуморно проучаваше.

Непомично гледаше у оне црне редове. Само кад кад чудно тајанствено прошапуће: „Круна... Мексико... Отачаство и судбина...“

Најпосле баци те артије све на гомилу. Горко смешеше обли му усне кад на последњем листу спази наслов: „Акт одрицања.“

Сад устане и тихо корочаше прекршеним рукама по соби горе-доле.

Он беше висока, мушка, снажна а и лепа узраста у угаситом капуту и чакширама, а на руни од дугмена блисташе се пантљика од ордена, око врата светли знак златнога руна.

Тихо ступи на прозор, наслонисе, и с прекршеним рукама гледаше преко тихога мора к удаљеној обали Града и Аквилеје.

Месечина му пала на лице, на коме боре дубоке мисли храброј одважности уступише.

Кад кад му се потресе бледо лице, као муња утишане буре, али кад кад само, кад му поглед преко Алпа к удаљеној Аустрији полети.

— Одреди се!... превуци пером... и све је готово.

Тешко, тихо и силом промуца те речи, као да их баш и не би хтео изрећи.

— Како је тешко својој домовини сбогом рећи!

Колико дуго несам ишао тамо далеко, куда бродар опет полази, али никад неосећаш вако тугу на растанку, као сад. Надах се сретно виђењу. Али сад немогу, несмем више.

Како сретан бејаш на овоме месту! Вештина, љубав и природа ствараху ми чаролиску слику. Никад је нећу заборавити. Овде налажах склоништа, ако ме на страни неразумеше, овде налажах мира после љутих борби, и љубави, која ране лечи, а које ми свет зададе. Овде се могах надати да ће ме разумети, љубити, усрећити.

А сад? Сад да подижем престо, преко кога река од столећа прохуја, да обновим, што други оборише, горе да сравним, које заблуда и поквареност подиже.

О Цезари узмите море крви ваших победа, деспоте узмите венце радости и весеља, и лажну светлост имена, славе и сјајности, а оставите мени радосне сузе сретнога народа — па ме опет пустите мирно својим путем.

Јест, Мексиканци! странац ће донети вашој сретној природи, што вам

отапство немогаше дати — благослав мира и закона...

Или ми будућност до неба узнела бесмртност или ми шафот у туђој земљи спремили — свеједно је, ја једно знам зацело: да ћу као човек поднети.

Историја ће судити делима мојим, а савест моја биће јој сведок.

Мир нека је потрвеним њивама и разореним колибама мексиканским, дух љубави и помирења рањеним срцима његовим.

Нека се потре пламен, кога фурије братоубиства страховито разпалише, и одатле нека се зора лепше будућности роди.

Силна осећања свладаше кнежевића, која му као у бури целу прошлост у сликама претставише. На отвореном прозору паде на колена и склопљеним рукама гледаше пред себе. Озбиљно лице месец му осветљаваше, а поглед је пустио у јасну звездану ноћ, као да од звезда чека одговора молитвама својим.

Тек што је последње речи изговорио, отворише се врата од дворане. Једна женска ступи у дугачкој сабраној ноћној хаљини, и приближи се клечећем кнезу, који се занео беше и мете му руку на плећа.

Јасна месечина паде на бледо сад бола и љубави пуно лице женскиње, а очи јој се сусреташе с његовим.

Кнез изненађен устане и стајаше покрај ње.

— Благослов мој пратиће те Максимилијане, љубав моја тешиће те и лечиће ти ране, које ти судба зададе. Тако говораше она тихо и смешећи се, а руку је пружила њему, и он је стиште.

— Јест, ти си анђео мој, кога ми Бог с неба посла да ме прати на тринавом путу моме. Како ћу да те наградим. Како си сирота поред све сјајности, коју ти човек твој набавља. Најсиромашнија жена има више мужа него ти.

— О како весело делим судбину твоју, јер ћу после буре венац од ружица да ти оплетем и да ти разблажим усијано чело.

— А шта остаје теби? питаше је нежно.

— Ти, Максимилијане, ти, с твојом љубави. Зар могу што више желети.

Жена обгрли свога мужа, и спусти главу на груди његове и гледаше га тако блажено смешећи се.

— Може ли цар љубити као царевић! Одсада морам делити љубав моју; полак народу моме, а друго, и колико је мало према теби, теби остављам.

Максимилијан пољуби љубу своју, и рече: „Лакше ћу од сад сносити терет мој!“

— Зар ти ниси сретан?

— Јесам. Али кад бих могао у звездама читати, бојим се, кајао бих се, што у будућност завиривах.

Круна ниједног кнеза неусрети.

— Па ти можеш бирати.

— Јест кажу могу бирати и опет, морам узети. Увек грађанин слободнију вољу има него владалац. Свет ме један зове из отачбине моје. Народи ми шаљу најплеменитије људе, кнежеви најбоље слуге своје, и инту да народ усрећим. Је ли то сан!

— До тебе стоји да не буде.

— Идем међ народ без науке и закона, да их подигнем; као спаситељ посићу јеванђеље „Човечности“ и „благороднијих обичаја“ — странац страном народу.

Они ће ми веровати, обожаваће ме или ће ми распети.

— Страшно мислиш, Максимилијане! Не као што сам се надала. Одушевљена мишљах, е ћеш полетети узвишеному послу, о којем си толико говорио, кад спрoзoра нашега дворца на колебице народа гледамо.

— Није то дужност владалачка, која ме страши.

Као Хабсбуржанин никада се не осећаш већи, него кад озбиљно опасност и посао на ме јурну. Тежио сам да будем владалац, ал се бојим тиран ћу морати бити, да владаоц останем.

Људи онога народа, који су још непријатељи престолу моме, незнају за помирење, за мир и милост.

— Ти ћеш их снажним оружјем укротити. Јер и јогуњство побуњеника умире, кад се великодушјем и опроштењем владаочевим суерета.

Рат и насиље беше досада једини пут њихових господара. С крвавим мачем писаху они закон победилачки немилосно по редовима пропалих јадника.

Сузе и ужас сејаху они, па јесу ли могли наново задобити љубав грађана својих. А ти идеш са уветком мира, на твојој тробојници стоји натпис човечности: „Опроштај почињенима“. Као дап овај што свиће и гони и продире у дубљину тамне ноћи, тако ћеш ти мрак заблуде опет у светлост мира обрнути.

Она се мало насмеши и ухвати кнеза за руку. Сунце је искочило у румену своје изнад брегова источних и шиљаше зраке новој домовини њезиној.

Сутра дан у дворани за дочек искупише се царски министри, гроф Рехберг и Шмерлинг; а с њима беше

још и председник државног савета барон Лихтенфелс и подпредседник Мајсенбург.

Дођоше да уреде акта, у којима се Максимилијан одриче наследства аустријског престола.

Хартије беху већ све уређене, кад двором управитељ дође и позва министре к цару. Они одоше.

Максимилијан сеђаше са својим братом царом Фрањом Јосифом. Министри уђу и државни министар поднесе цареву не миле документе.

Тихо и са свим мирно читаше он тачку по тачку царској браћи из писма, у којем се Максимилијан одриче престола. Они ћутаху и то даваше томе часу велику важност.

Министар уђута. Максимилијан се не мицаше, а лице му постаде много озбиљније но у почетку.

Час је припео, од кога се толико плашио.

Цезарова мирноћа огледаше се на његовим цртама, када председник-министар поче поједина места разјасњавати.

Он сеђаше у својој наслоњачи и гледаше укоченим погледом у живописане слике, које му четрдесет и пет предака представљаше.

Какве ли мисли не прођоше у тај мах преко његовог мраморног чела.

Министри се већ давно подписаху, па и цар већ је оставио перо на страну, које ће једним потезом збрисати свако право на царску круну, надвојвода гледаше још у слике аустријских владалаца.

Максимилијан стајаше на раскршћу живота свога.

— Ваше царско височанство, изволите милостиво потписати, рече му министар и пружи му перо.

Он узе перо, и стајаше немо, и не мицаше се неколико тренутака у наслоњачи својој покривши левицом лице своје. Веома значајан беше то час. Туга је обузела срце његово и — две крупне сузе скотрљаше се низ лице његово.

— То је прво искушење, које ти круна доноси. Победи га! прошапута му жена. — Жртва је велика, настави она, али ни награда није мала. Сети се твога народа, који ти за изгубљену домовину — љубав и благодарност своју обећава.

Трипут се нагињаше целом снагом над хартијом, и увек мораде клонити под снагом бола свога.

Сад одважно приступи столу, и — потпише.

Али сад не могаше уздржати више навалу осећања својих.

Он остави перо и онда паде јецајући цару, својем брату, у наручје.

Сви, који се ту налажаху, делише губитак и тугу царевићеву, и изказаше је у немом ћутању.

(Наставиће се.)

КЊИЖЕВНОСТ.

* Г. Стојан Новаковић, секретар српскога ученог друштва позива на претлату на „Српске народне песме из Босне и Херцеговине.“ Скупио их је г. Теофил Петрановић у Сарајеву. Овај знаменити и велики прилодак к скупљеним песмама српским издаје српско учено друштво. Песмама има веома важних и са свим нових. Једна је од тих „пропаст царства српскога.“ у којој има 1607 стихова. То је дакле највећа позната песма народна и једина, која тако пространо пева бој косовски. Књига је 44 штампана табака у вел. осмини на врло лепој хартији. Према свему томе цена је само 1 фор. 50 новч. Оваку књигу ваљало би свака српска кућа да набави. Новци се шиљу или г. секретару, или књижари г. В. Валожића у Београд. Наручине се без новца не примају.

* Не можемо пропустити, да у овој првој бележци не обратимо пажњу наших читалаца на веома корисну и важну књигу: „Историја образовања у Срба“ од г. Ал. Васиљевића. Још није доцне, да је сваки набави, а за препоруку доста је име пишчево и важност такога предмета. Цена је 60 новч.

* Госпођа Ана, удова Вука Стеф. Караџића продужује рок претплати на књигу „Живот и обичаји народа српскога,“ које је скупио и за штампу пригодно сам Вук. Уписивати се може још до 20 Нов., а свршетком о. м. биће и књига готова. Ако је икојој књиги потребна препорука, овој није. И ми јављамо само с тога, што је рок продужен, па ко још није узео, а рад би био, да се може пријавити. Цена је 1 фор. аустр. вр.

* Изашла је књига: „Поучење како се чува и негује здравље женскиња и мале деце. За народ написао Др. Љубомир Радивојевић, члан општества Руских врачева у Москви. У Новом Саду, Платонова књигопечатња, 1867 год.“ На 16-ни, стр. VIII. и 98. Цена је ове корисне књиге 40 новч. или 4 гр. чар.

* Изашли су „Работници на мору.“ Роман Викт. Хига. С француског превео Ђ. Поповић. У Новом Саду 1867 год. печатња Фуксова. На вел. осмини 205 стр. Цена је 1 фор. или 10 гр. ово је прештампано из „Данице“ о. г.

* К. Ј. Колар у Прагу штампана српску граматiku за Чехе.

* Изашао је „Приручник православног свештеника,“ превод с грчког од Георгија Јовановића, секретара митрополита сарајевског. Печатња И. К. Сопрoнoвa у Земуну 1867. На осмини стр. X. 111. Посвећена архиепископу и митрополиту босанском г. Исџатији.